

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Arkivsak: 23/602
Møtedato/tid: 19.12.2023 kl. 09:00
Møtested: Åfjord, rådhuset, møterom 17

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Torbjørn Brandt på telefon 930 65 722, eller e-post: torbjorn.brandt@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 13.12.2023

Walter Solberg (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Torbjørn Brandt
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, rådmann og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
48/23	Intro om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll - planprosessen med risiko- og vesentlighetsvurdering
49/23	Plan for eierskapskontroll - bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering
50/23	Plan for forvaltningsrevisjon - bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering
51/23	Bestilling forvaltningsrevisjon
52/23	Kontrollutvalgets årsplan for 2024 med møteplan
53/23	Oppfølging av kontrollutvalgets vedtak mv.
54/23	Aktuelle artikler og tolkninger som gjelder kontrollarbeidet
55/23	Referatsaker
56/23	Innspill til kontrollarbeidet
57/23	Godkjenning av møteprotokoll

Intro om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll - planprosessen med risiko- og vesentlighetsvurdering

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

19.12.2023

Saknr

48/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

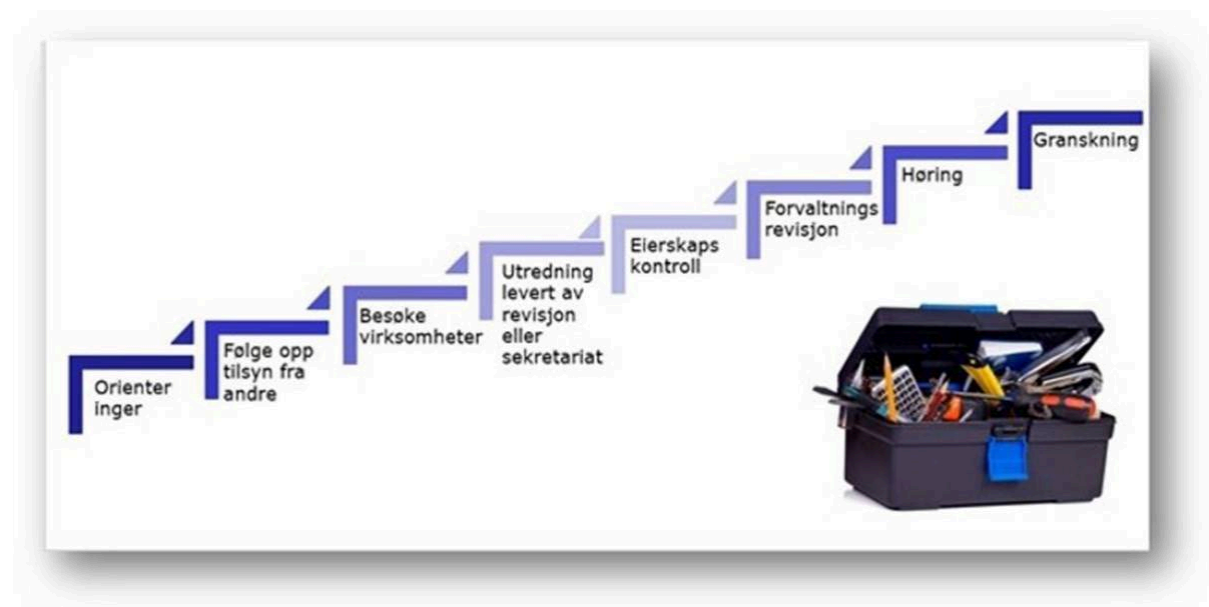
Arkivsaknr 23/570 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget kan ta informasjonen til orientering.

Saksopplysninger

Kontroll med kommunens virksomhet kan gjennomføres på ulike måter. I figuren nedenfor er tiltak som krever lite ressurser fra kontrollutvalgets side, slik som orienteringer fra kommunedirektøren, plassert nederst i trappa.

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er to av de viktigste oppgavene for kontrollutvalget. Forvaltningsrevisjon gjennomføres i kommunen og i de selskapene som kommunene har eierinteresser i. Det er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

Eierskapskontroll er en kontroll av om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

For å sikre at kommunestyret velger ut de mest relevante prosjektene, så skal kontrollutvalget utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon og en plan for eierskapskontroll i henhold til kommunelovens § 23-3 og 23-4. For å utarbeide gode planer som får frem hvilke områder i kommunen som bør kontrolleres, stiller kommuneloven krav om at det gjennomføres en risiko- og vesentlighetsvurdering av virksomheten til kommunen og i kommunens selskaper. Vurderingen legges til grunn for utarbeidelsen av planene.

Risiko og vesentlighetsvurdering

Risiko innebærer å vurdere faren for at det kan forekomme avvik fra for eksempel regelverk, mål, vedtak og andre føringer som kommunen har satt for virksomheten. Vesentlighet kan betegnes som en anslått størrelse av konsekvensene av et betydelig avvik.

En risiko- og vesentlighetsvurdering gjennomføres av Revisjon Midt-Norge i henhold til avtalen med kommunen. Det finnes ingen objektiv størrelse å vurdere vesentlighet og risiko opp mot. Det gjøres skjønnsmessige vurderinger av de ulike områdene, som sammenholdes opp mot ulike informasjonskilder.

Vurdering og konklusjon

Hensikten med saken er å gi kontrollutvalget en liten innføring i de pålagte kontrollformene forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, og kravene til forarbeidene som må gjøres frem til plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll er vedtatt.

Plan for eierskapskontroll - bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

19.12.2023

Saknr

49/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-216, TI-&30

Arkivsaknr 23/596 - 1

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget slutter seg til skissert opplegg for planarbeidet beskrevet i saksfremlegget.
2. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide en helhetlig risikovurdering for eierskapskontroll til 4. april 2024. Dokumentet utarbeides og ses i sammenheng med ressursbruk til helhetlig risikovurdering for forvaltningsrevisjon.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for eierskapskontroll i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunes eierinteresser i kommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll, eventuelt behov for forvaltningsrevisjon.

Risiko- og vesentlighetsvurderingene kan gjennomføres av kontrollutvalgets sekretariat,, kommunens revisor eller andre. Kommunens valgte revisor/revisjonsselskap er Revisjon Midt-Norge SA (her. forkortet RMN). RMN har god kjennskap til kommunens drift. Sekretariatet anbefaler at revisjonen utarbeider en risiko og vesentlighetsvurdering som sekretariatet kan bruke i utarbeidelsen av plan for forvaltningsrevisjon. I planarbeidet vil sekretariatet supplere vurderingen med informasjon fra sentrale aktører i kommunen. På denne bakgrunn anbefaler vi at kontrollutvalget legger opp til en prosess over 4 møter for utarbeidelse av plan for eierskapskontroll.

Møte 1

I dette møtet bestiller utvalget en risiko- og vesentlighetsvurdering fra revisjonen. Dokumentet skal gi en oversikt over risiko knyttet til fylkeskommunale eierskap. Dokumentet er ett av flere bidrag i arbeidet med å kartlegge i hvilke selskaper man bør ha eierskapskontroll eller forvaltningsrevisjon i.

Møte 2

Kontrollutvalget inviterer kommunedirektøren og direktører til en gjennomgang av områder som de mener det kan være knyttet risiko- og vesentlighet til når det gjelder kommunens selskaper. Dette vil bidra til at utvalget får en innsikt i kommunens eierskap.

Møte 3

Revisjonens risiko og vesentlighetsvurdering presenteres i møtet.

Kontrollutvalget inviterer ordfører og gruppeledere til å komme med innspill på områder de mener det er knyttet risiko eller vesentlighet til. Det kan i tillegg vurderes om andre sentrale aktører skal inviteres. Det gjøres en vurdering av det i møte 2.

Møtedeltakerne kommer gruppevis og har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet. Hensikten med møtet er å supplere revisjonens faglige risikovurderinger med lokalkunnskap, og dermed ha et bredere grunnlag for å lage plan for eierskapskontroll.

Møte 4

Sekretariatet legger fram et utkast til plan for eierskapskontroll. Utkastet er basert på revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspill fra møte 2 og 3, samt kontrollutvalgets diskusjon i samme møte. Dersom kontrollutvalget slutter seg til planen, sendes den kommunestyret for endelig vedtak.

Vurdering og konklusjon

Revisjon Midt-Norge utarbeider en risiko- og vesentlighetsvurdering som også sees i sammenheng med planarbeidet for forvaltningsrevisjon. Gjennom den skisserte prosessen får kontrollutvalget gjort seg nytte av den samlede kompetansen i revisjonen og sekretariatet. Prosessen sikrer et godt grunnlag for kontrollutvalgets prioriteringer med en fornuftig ressursbruk. Prosessen bidrar til at planarbeidet blir politisk forankret og synliggjør samtidig kontrollutvalgets rolle som kommunestyrets kontrollorgan.

Sekretariatet vil anbefale at kontrollutvalget slutter seg til den skisserte prosessen og bestiller en risiko- og vesentlighetsvurdering for eierskapskontroll fra Revisjon Midt-Norge.

Plan for forvaltningsrevisjon - bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

19.12.2023

Saknr

50/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt**Arkivkode** FE-217, TI-&30**Arkivsaknr** 23/599 - 1**Forslag til vedtak**

1. Kontrollutvalget slutter seg til skissert opplegg for planarbeidet beskrevet i saksfremlegget.
2. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide en helhetlig risikovurdering for forvaltningsrevisjon til 4.april 2024. Dokumentet utarbeides og ses i sammenheng med ressursbruk til helhetlig risikovurdering for eierskapskontroll.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunes virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Risiko- og vesentlighetsvurderingene kan gjennomføres av kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor eller andre. Kommunens valgte revisor/revisjonsselskap er Revisjon Midt-Norge SA (heretter forkortet RMN). RMN har god kjennskap til kommunens drift. Sekretariatet anbefaler at revisjonen utarbeider en risiko og vesentlighetsvurdering som sekretariatet kan bruke i utarbeidelsen av plan for forvaltningsrevisjon. I planarbeidet vil sekretariatet supplere vurderingen med informasjon fra sentrale aktører i kommunen. På denne bakgrunn anbefaler vi at kontrollutvalget legger opp til en prosess over fire møter for utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon.

Møte 1

I dette møtet bestiller utvalget en risiko- og vesentlighetsvurdering fra revisjonen. Dokumentet skal gi en oversikt over risikoområder i kommunen ut fra offentlig tilgjengelig informasjon. I tillegg bidrar oppdragsansvarlig regnskapsrevisor med sin kunnskap om kommunen. Dokumentet er ett av flere bidrag i arbeidet med å kartlegge hvor man bør ha forvaltningsrevisjon.

Møte 2

Kontrollutvalget inviterer kommunedirektøren og kommunalsjefer til en gjennomgang av kommunedirektørens internkontroll, og områder som de mener det kan være knyttet risiko- og vesentlighet til. Dette vil bidra til at utvalget får en innsikt i kommunens virksomhet.

Møte 3

Revisjonens risiko og vesentlighetsvurdering presenteres i møtet. Kontrollutvalget inviterer de tillitsvalgte til ytterligere innspill for risikoområder. I tillegg inviteres ordfører og gruppeledere til å komme med innspill på områder de mener det er knyttet risiko eller vesentlighet til. Møtedeltakerne kommer gruppevis og har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet. Hensikten med møtet er å supplere revisjonens faglige risikovurderinger med lokalkunnskap, og dermed ha et bredere grunnlag for å lage plan for forvaltningsrevisjon.

Møte 4

Sekretariatet legger fram et utkast til plan for forvaltningsrevisjon. Utkastet er basert på revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspill fra møte 2 og 3,

samt kontrollutvalgets diskusjon i samme møte. Dersom kontrollutvalget slutter seg til planen, sendes den kommunestyret for endelig vedtak.

Vurdering og konklusjon

Revisjon Midt-Norge utarbeider en risiko- og vesentlighetsvurdering som også sees i sammenheng med planarbeidet for eierskapskontroll. Gjennom den skisserte prosessen får kontrollutvalget gjort seg nytte av den samlede kompetansen i revisjonen og sekretariatet. Prosessen sikrer også et godt grunnlag for kontrollutvalgets prioriteringer med en fornuftig ressursbruk. Prosessen bidrar til at planarbeidet blir politisk forankret og synliggjør samtidig kontrollutvalgets rolle som kommunestyrets kontrollorgan. Sekretariatet vil derfor anbefale at kontrollutvalget slutter seg til den skisserte prosessen og bestille en risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon fra Revisjon Midt-Norge.

Bestilling forvaltningsrevisjon

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

19.12.2023

Saknr

51/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 23/601 - 1

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Vedlegg

Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2021-2024

Saksopplysninger

Saken gjelder valg av område/tema som det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon av. Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av den kommunale virksomhet. Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Denne saken legges frem som en drøftingssak for kontrollutvalget hvor det velges et eller flere områder som det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon av.

I gjeldende plan er det gjennomført forvaltningsrevisjon av følgende områder:

- Klasseledelse, tilpasset opplæring og skolemiljø
- Åfjord Utvikling AS
- Fosen Brann og Redning IKS

Følgende prioriterte områder gjenstår i gjeldende plan:

- Fosen Helse IKS
- Internkontroll i Åfjord kommune, system
- Nord-Fosen Utvikling AS
- Byggesaksbehandling i Åfjord kommune.
- Fosen Vekst AS
- Selvkost områdene i Åfjord kommune

For en nærmere beskrivelse av det enkelte område, både prioriterte og uprioriterte vises det til vedlegg plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget har fått delegert myndighet fra kommunestyret til å gjøre endringer i planen gjennom planperioden og kan derfor gjøre endringer. Kontrollutvalget har derfor mulighet til å velge et annet prioritert område fra planen. Kontrollutvalget kan også velge et eller flere områder som ikke er angitt i planen, men denne forvaltningsrevisjonen må baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering. Begrunnelsen for å fravike planen må være at kontrollutvalget har blitt gjort kjent med forhold eller hendelser som innebærer økt risiko- og vesentlighet på dette konkrete området i den grad dette området kan prioriteres over andre allerede prioriterte områder.

Gitt at kontrollutvalget velger ett eller flere aktuelle områder vil det legges frem en sak som gjelder bestilling av ett konkret område til neste møte.

Siden kontrollutvalget står fritt til å velge ett eller flere områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon av legges saken frem uten forslag til vedtak.

Konsek

TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Plan for
forvaltningsrevisjon og
eierskapskontroll
(revidert)

2021-2024

Åfjord kommune

Om forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak¹.

Om eierskapskontroll

Kommunestyret har det overordnede ansvaret for hele kommunens virksomhet, også den som drives av de kommunaleide selskapene. Kommunestyrets styring av disse selskapene skjer gjennom selskapets eierorgan.

Kontrollutvalget skal på vegne av kommunestyret påse at det føres kontroll med kommunens eierinteresser i selskaper, såkalt eierskapskontroll.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lov og forskrift, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for god eierstyring².

Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller er sentrale virkemidler i kontrollarbeidet, det er også det mest kostnadskrevenende. Disse kontrollformene bør av den grunn brukes mest mulig planmessig og målrettet. For å finne fram til områdene med høyest risiko er planen basert på revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger. I tillegg har kontrollutvalget fått innspill fra administrativ og politisk ledelse, hovedtillitsvalgte og hovedverneombud.

Risikobildet i kommunen vil vanligvis endre seg over tid, derfor kan behovet for enkelte av de prioriterte prosjektene falle bort i løpet av en fireårsperiode. Det er derfor nyttig å foreta nye vurderinger av planene underveis i fireårsperioden, for å se om det er behov for rulling.

Ressurser

I fireårsperioden 2021-2024 disponerer kontrollutvalget 340 timer årlig til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser, totalt 1 360 timer.

Gjennomføring og rapportering

Forvaltningsrevisjoner, eierskapskontroller og andre undersøkelser gjennomføres av kommunens revisor, Revisjon Midt-Norge SA, etter bestilling fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget godkjenner revisors prosjektplan før oppstart. Etter fullført forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll rapporterer revisor til kontrollutvalget. Kontrollutvalget legger rapporten fram for kommunestyret med forslag til vedtak.

Kontrollutvalget har ansvar for å påse at kommunestyrets vedtak blir fulgt opp og rapportere om oppfølgingen til kommunestyret³. Rapporteringen skjer vanligvis gjennom kontrollutvalgets årsrapport, men kan i enkelte tilfeller gå som egen sak til kommunestyret.

Prioriterte områder for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kontrollutvalgets prioriteringer går fram av oversikten på neste side. I oversikten gis det også forslag til hvilke spørsmål undersøkelsene bør gi svar på. Forslag til spørsmål/vinkling/innretningen er ikke bindende for kontrollutvalget.

¹ Se kommuneloven § 23-3

² Se kommuneloven §§ 23-2 c og 23-4

³ Se forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5.

Prioritert område/ selskap	Forslag til spørsmål/vinkling/innretning	Forv. revisjon	Eiersk. kontroll
1) Spesialundervisning og tilpasset opplæring i Åfjord kommune *	<p>Hvordan jobber kommunen med klasseledelse?</p> <p>Tilbyr kommunen tilpasset opplæring i tråd med opplæringsloven og andre retningslinjer?</p> <p>Jobber kommunen forebyggende for å sikre et trygt og godt skolemiljø?</p>	x	
2) Fosen brann og redningstjeneste IKS **	<p>Utøver kommunene eierskapet i FBRT i tråd med kommunestyrets vedtak og etablerte normer for god eierstyring?</p> <p>Ivaretar Fosen Brann- og redningstjeneste IKS sitt ansvar i henhold til gjeldende regelverk?</p> <p>I hvilken grad er det etablert system og rutiner som sikrer en kostnadseffektiv drift og god økonomistyring?</p> <p>Har Fosen Brann og redningstjeneste IKS etablert et tilfredsstillende system for internkontroll?</p> <p><i>Koordineres med Ørland kommune</i></p>	x	x
3) Åfjord utvikling AS	<p>I hvilken grad er det etablert system og rutiner som sikrer en kostnadseffektiv drift og god økonomistyring?</p> <p>Forvalter selskapet kommunens næringsutviklerrolle på en tilfredsstillende måte?</p>	x	
4) Fosen Helse IKS	<p>I hvilken grad er det etablert system og rutiner som sikrer en kostnadseffektiv drift og god økonomistyring?</p> <p>Det er også ønskelig å se på: - kommunenes bruk av DMS-sengene</p> <p><i>Gjennomføres om mulig sammen med Ørland og Indre Fosen kommune.</i></p>	x	
5) Internkontroll i Åfjord kommune, system	Har Åfjord kommune et system for internkontroll som fungerer for	x	

	alle sektorer og er kjent for alle ansatte?		
6) Nord-Fosen Utvikling AS	Utøves kommunens eierskap i selskapet i tråd med lov og forskrift, eiernes vedtak og etablerte normer for god eierstyring? I hvilken grad er det etablert et system og rutiner som sikrer en kostnadseffektiv drift og god økonomistyring? <i>Gjennomføres om mulig sammen med Osen kommune</i>	x	x
7) Byggesaksbehandling i Åfjord kommune.	Gjennomføres byggesaksbehandling i henhold til gjeldende lov og forskrifter? Veiledning – beslutning – kontroll.	x	
8) Fosen Vekst AS	I hvilken grad er det etablert et system og rutiner som sikrer en kostnadseffektiv drift og god økonomistyring?	x	
9) Selvkost områdene i Åfjord kommune	Følger Åfjord kommune lov og forskrift for selvkosttjenester i kommunen?	x	

*Prosjektet er ferdig og rapporten ble behandlet i kontrollutvalgets sak 09/22 og kommunestyrets sak 26/22.

**Det er bestilt eierskapskontroll med forvaltningsrevisjon av prosjektet sammen med kontrollutvalget i Ørland kommune. Prosjektplan ble godkjent i kontrollutvalgets sak 26/22. Ferdig rapport forventes levert til sekretariatet innen 31.01.2023.

Kontrollutvalgets årsplan for 2024 med møteplan

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

19.12.2023

Saknr

52/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/334 - 8

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til forslag til årsplan for 2024 og oversender års- og møteplanen til kommunestyret til orientering.

Vedlegg

Års- og møteplan 2024 Åfjord

Saksopplysninger

Sekretariatet legger frem forslag til kontrollutvalgets årsplan for 2024. Årsplanen er ment å gi en oversikt over bl.a. kontrollutvalgets møtedatoer og mulige virksomhet- og enhetsbesøk. Planen angir kun de sakene som kontrollutvalget er pålagt å behandle eller som er kjent allerede. Kontrollutvalget kan selv eller ved leder, fremme andre saker i tillegg til de sakene som står i årsplanen.

Kontrollutvalget har vanligvis avholdt 6-7 møter gjennom året. Det legges opp til 7 møter for 2024, dette inkluderer regionsamlingen, hvor det vil gjennomføres et kort møte i tilknytning til denne samlingen. Dette sikrer møtegodtgjøring og jevnere flyt i kontrollarbeidet. Det er anbefalt at utvalget gjennomfører minst 1 virksomhetsbesøk per år, men det er opp til utvalget selv å vurdere hvilke virksomhetsbesøk utvalget anser som mest hensiktsmessig.

Forslaget til årsplan må ses på som en skisse over de aktiviteter kontrollutvalget vil ta for seg i løpet av året.

Vurdering og konklusjon

Forslag til årsplan 2024 legges frem for kontrollutvalget til behandling og anbefales vedtatt med de endringer som kontrollutvalget selv finner nødvendig.

Møteplan for kontrollutvalget 2024

Aktiviteter/saker	16.jan	04.mar	29.apr	10.jun	02.sep	21.okt	02.des
Referatsaker	v	v	v	v	v	v	v
Godkjenning av protokoll	v	v	v	v	v	v	v
Årsplan for 2025							v
Årsmelding 2023 for kontrollutvalget		v					
Årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning			v				
Forslag til budsjett for kontrollutvalget 2025					v		
Risiko- og vesentlighetsvurdering - forvaltningsrevisjon			v				
Risiko- og vesentlighetsvurdering - eierskapskontroll			v				
Dialogmøte - politisk nivå			v				
Dialogmøte - administrasjon		v					
Forslag til plan - forvaltningsrevisjon				v			
Forslag til plan - eierskapskontroll				v			
Bestilling - forvaltningsrevisjon/ eierskapskontroll					v		
Prosjektplan - forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll		v					v
Rapport fra forvaltningsrevisjon/ eierskapskontroll						v	
Revisjonsstrategi							v
Enhetsbesøk				v			
Forenklet etterlevelseskontroll				v			
Innspill til kontrollarbeidet	v	v	v	v	v	v	v
Aktuelle tolkninger og artikler	v	v	v	v	v	v	v
Oppfølging av kontrollutvalgets vedtak mv	v	v	v	v	v	v	v

Leder eller flertall av utvalget kan vedta å sette opp andre saker i tillegg til de saker som fremgår av denne møteplanen.

Oppfølging av kontrollutvalgets vedtak mv.

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

19.12.2023

Saknr

53/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/334 - 9

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar status for kontrollutvalgets vedtak og tidspunkt for behandling av saker til orientering.

Vedlegg

Oversikt over kontrollutvalgets vedtak som skal følges opp per. 19.12.2023

Saksopplysninger

Det er utarbeidet en oversikt over kontrollutvalgets vedtak og status for disse. Saker som ble eller allerede var avsluttet ved forrige behandling er tatt ut av vedlagt oversikt. Kun saker hvor kommunestyret har bedt kontrollutvalget følge opp kommunestyrets vedtak, nylige avsluttede saker samt ikke-avsluttede saker, inngår i oversikten.

Lovpålagte oppgaver som ikke følger av kontrollutvalgets vedtak er ikke inntatt i oversikten. Eksempler på slike saker er; strategi for revisjon av kommunens årsregnskaper, års- og møteplan, kontrollutvalgets årsmelding, kontrollutvalgets uttalelse om kommunens årsregnskaper mv.

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget må vurdere om tidspunkt for behandling eller oppfølging av sakene er hensiktsmessig. Om ingen endringer er nødvendig kan kontrollutvalget ta saken til orientering.

Oversikt over kontrollutvalgets vedtak som skal følges opp				
Sak	Dato	Vedtak	Forslag til tidspunkt	Kommentar
45/23	04.12.2023	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren orientere utvalget om helseplattformen, spesielt med henblikk på de økonomiske konsekvensen som en følge av de mange utfordringer knyttet til helseplattformen.	04.03.2024	Kommunedirektøren vil orientere utvalget i tråd med vedtaket.

Aktuelle artikler og tolkninger som gjelder kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

19.12.2023

Saknr

54/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/570 - 1

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjon til orientering.

Vedlegg

[Kommunal rapport, Bernt svarer] Reglene om inhabilitet gjelder ikke ved valg til kommunalt tillitsvern

[Kommunal rapport, Bernt svarer] Opp til ordfører om begjæring om omgjøring skal på sakslisten

[Kommunal rapport, Bernt svarer] En lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører

[Kommunal rapport, Bernt svarer] Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett

Saksopplysninger

For å gi kontrollutvalget kunnskap og kjennskap til den kommunale virksomhet, forvaltning og saksbehandling, legges det frem de nyeste artikler og tolkninger av aktuelle bestemmelser i lov, forskrift mv. Følgende artikler legges frem:

1. [Kommunal rapport, Bernt svarer] Reglene om inhabilitet gjelder ikke ved valg til kommunalt tillitsvern.
2. [Kommunal rapport, Bernt svarer] Opp til ordfører om begjæring om omgjøring skal på sakslisten.
3. [Kommunal rapport, Bernt svarer] En lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører.
4. [Kommunal rapport, Bernt svarer] Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett.

Konklusjon

Kontrollutvalget kan informasjon som fremkommer i de vedlagte dokumentene til orientering.

Reglene om inhabilitet gjelder ikke ved valg til kommunalt tillitsverv

Kommunal Rapport 20.11.2023 Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Eg finn ingen klar definisjon av «offentlige tillitsverv». Skal føresegna forståast slik at kommunestyremedlemmane ikkje vert inhabile ved val av kommunen sine representantar i aksjeselskap og stiftingar?

SPØRSMÅL: Kommunelova [§ 11-10](#) fjerde avsnitt lyder «En folkevalgt er ikke inhabil når det skal velges personer til offentlige tillitsverv, eller når det skal fastsettes godtgjøring o.l. for slike verv». I regjeringa sitt hefte «Habilitet for kommuner og fylkeskommuner» står det at «Regelen innebærer at alle folkevalgte kan delta ved valg av medlemmer til for eksempel utvalg, nemnder eller interkommunale styrer, selv om utvalget eller liknende treffer avgjørelser som har betydning for dem personlig. Det samme gjelder ved valg av kommunale representanter til private organer». Det har vore mykje medieomtale rundt regjeringsmedlem som har vald nærtstående inn i styrer.

Eg finn ingen klar definisjon av «offentlige tillitsverv». Skal føresegna forståast slik at kommunestyremedlemmane heller ikkje vert inhabile ved val av kommunen sine representantar i aksjeselskap og stiftingar. Altså at dei kan vera med å røysta seg sjølv eller nærtstående inn i organ som ikkje er lista opp i kommunelova [§§ 5-1](#) og [5-2](#)?

SVAR: Dette er en særregel som bare gjelder der kommunestyret, fylkestinget eller annet folkevalgt organ foretar valg av én eller flere personer som representant for kommunen i et kollegialt organ. Dette er en regel vi hadde allerede i kommunestyreloven av 1954, og som nå er videreført i kommuneloven 2018. I Kommunaldepartementets veileder om inhabilitet fa 2011 (:H-2266) ble det uttalt:

«Regelen innebærer at alle folkevalgte kan delta ved valg av medlemmer til for eksempel utvalg, nemnder eller interkommunale styrer, selv om utvalget eller liknende treffer avgjørelser som har betydning for dem personlig. Det samme gjelder ved valg av kommunale representanter til private organer».

Det avgjørende er her om dette er et kommunalt «tillitsverv», altså tildelt ved valg i kommunalt eller fylkeskommunalt organ. Dette gjelder da ved valg til alle kommunale eller fylkeskommunale verv. Også når kommunestyret eller fylkestinget velger en person som skal representere kommunen eller fylkeskommunen for eksempel i forstanderskapet i en sparebank, eller i generalforsamlingen i et aksjeselskap, er dette valg til et kommunalt tillitsverv, slik at inhabilitetsreglene i forvaltningsloven og kommuneloven ikke gjelder.

Opp til ordfører om begjæring om omgjøring skal på sakslisten

Kommunal Rapport 27.11.2023, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan stadige begjæringer om omgjøring av vedtak etter forvaltningslovens § 35 sette forvaltningen sjakk matt?

SPØRSMÅL: Med hjemmel i [friluftsløven](#) vedtok kommunestyret pålegg om stans billettinnkreving i bombuer/billettsteder på veien inn til et turistområde. Vedtaket ble påklaget både med forvaltningsklage fra grunneier og med lovlighetsklage fra opposisjonen. Klagen ble avvist av kommunestyret og sendt til Statsforvalteren for endelig avgjørelse. Det samme skjedde med vedtaket om områdeplan for området.

Før klagen hadde blitt ferdigbehandlet av Statsforvalteren, hadde det vært valg, og et nytt kommunestyre konstituerte seg med det tidligere mindretallet i posisjon. Grunneier sendte da en «omgjøringsbegjæring» til kommunen, og en anmodning til Statsforvalteren om å utsette behandlingen av klagen: «På denne bakgrunn anmoder vi Statsforvalteren om å stille realitetsbehandlingen av klagen i bero, til det er klart hvordan kommunen vil forholde seg. Dersom kommunen etterkommer oppfordringen til en nyvurdering, og denne ender med en omgjøring i klagenes favør, vil klagen til statsforvalteren selvsagt kunne trekkes».

I omgjøringsbegjæringen viste grunneier til [forvaltningslovens § 35](#) og muligheten myndigheten har å omgjøre på eget initiativ.

Kan et forvaltningsorgan ta en sak til ny behandling for omgjøring etter reglene i forvaltningsloven § 35 etter at vedtak er påklaget og sendt klageinstans? En klage er jo i seg selv en omgjøringsbegjæring, og klageinstansen kan prøve alle sider av en sak de har mottatt til avgjørelse, slik at når klagesporet følges, så vil alt som forvaltningslovens § 35 er ment å ivareta, oppfylles.

Kan Statsforvalteren stoppe behandlingen av en klage i påvente av at kommunen tar stilling til en slik «omgjøringsbegjæring»? I så fall, er det begrensning på hvor mange slike omgjøringsbegjæringer som kan sendes, og i hvor lang tid etter kan dette foregå?

Vil ikke en «omgjøringsbegjæring» i realiteten være en klage, altså enda en klage på samme vedtak? Parten ber jo om en annen avgjørelse enn den avgjørelsen som ble tatt. Det er jo heller ikke myndighetens (kommunestyrets) eget initiativ etter å ha oppdaget feil i faktum eller lovanvendelse slik at vedtaket er beheftet med ugyldighetsgrunner.

Om det er mulig å gjøre det slik det her er gjort, vil ikke forvaltningen risikere å settes i sjakk matt? Tar kommunen omgjøringsbegjæringen til faktisk vurdering, forbereder sak og gjør vedtak, inviterer man på en evig runddans, hvor stadig nye omgjøringsbegjæringer må behandles på samme måte for å unngå usaklig forskjellsbehandling. Altså nytt vedtak som påklages, opprettholdelse av vedtak, oversendelse til klageinstans, ny omgjøringsbegjæring, nytt vedtak som påklages osv. osv.?

Hvis dette lar seg gjøre slik klager ønsker, så vil det vel gi mulighet for å omgjøre alle slags vedtak så snart det er et annet flertall i kommunestyret (ved forfall og varamedlemmer som har et annet syn på tidligere vedtak), eller når det er nye saksbehandlere/ledere på plan- og teknisk i f.eks. byggesaker mv. Det vil jo bli ganske uforutsigbart.

Vil ikke riktig fremgangsmåte for det nye kommunestyret være å vedta ny planoppstart og planprosess (hvis planvedtaket blir opprettholdt) og etablere en ny sak som sørger for at klager får de rettigheter som de ønsker?

SVAR: (1) Så vidt jeg forstår, er det tale om klage over to ulike vedtak. Det ene synes å være et vedtak om oppheving av en tillatelse til grunneieren etter [friluftsløven § 14](#), til å kreve «en rimelig avgift for adgangen til badestrand, teltplass eller annet opparbeidet friluftsområde». Det andre er vedtaket om områderegulering etter [plan- og bygningsloven § 12-2](#), som gir kommunen adgang til å utarbeide en slik der den «finner at det er behov for å gi mer detaljerte områdevis avklaringer av arealbruken».

Begge disse vedtakene kan påklages etter [forvaltningsloven § 28](#) av den som er part i saken eller har «rettslig klageinteresse» i denne, jf. også [plan- og bygningsloven § 1-9](#), som viser til forvaltningsloven. I tillegg kan tre eller flere kommunestyremedlemmer inngi lovlighetsklage etter [kommuneloven § 27-1](#) til statsforvalteren over begge vedtakene.

(2) Felles for disse to typene klager er at de skal fremsettes for det organet som har truffet vedtaket, altså her kommunestyret, se [forvaltningsloven § 32 første avsnitt, bokstav a](#), og [kommuneloven § 27-1](#) første avsnitt, fjerde setning.

Kommunestyret skal i begge disse to typer klagesaker ta stilling til om det vil oppheve eller endre vedtaket før klagen sendes videre ([forvaltningsloven § 33 andre avsnitt, andre setning, og tredje avsnitt, første setning](#), og [kommuneloven § 27-1 første avsnitt, siste setning](#)). Når så klagen er sendt videre til Statsforvalteren, er det Statsforvalteren som holder i saken.

Men ved den videre saksgangen er det ulikheter mellom lovlighetsklage etter kommuneloven og forvaltningsklage etter forvaltningsloven.

(3) Lovlighetsklagen er en rent rettslig kontroll av de aktuelle vedtakene, og avgjøres primært på grunnlag av kommunikasjon mellom Statsforvalteren og kommunen om saken, se [kommuneloven § 27-4](#). Når klagen er sendt til Statsforvalteren, foretas en juridisk kontroll av de aktuelle vedtakene, uavhengig av om kommunestyret senere har truffet nye vedtak i som medfører at de vedtakene som er påklagd, ikke lenger er aktuelle.

Statsforvalteren kan her ikke treffe noe nytt vedtak i saken, men skal bare ta stilling til om det vedtaket som er truffet, er lovlig. Hvis det ikke var lovlig, kan det også oppheves hvis det er ugyldig. Statsforvalteren skal uansett vurdere lovligheten når det er inngitt lovlighetsklage, også der vedtaket ikke lenger er aktuelt på grunn av senere vedtak eller nye faktiske eller politiske forhold, se [kommuneloven § 27-3](#) første avsnitt, der det står at ved «Ved lovlighetskontroll skal departementet [her statsforvalteren] ta stilling til ... om vedtaket ... har et lovlig innhold».

Så lenge Statsforvalteren ikke har opphevd vedtaket, gjelder kommunens vedtak fortsatt, selv om det er inngitt lovlighetsklage. Men kommunestyret eller Statsforvalteren kan treffe vedtak om klagen skal ha såkalt «oppsettende virkning». Det betyr i så fall at vedtaket ikke skal tre i kraft før behandlingen av lovlighetsklagen er avsluttet, se [kommuneloven § 27-3 femte avsnitt](#).

Lovlighetsklagen er en sak mellom kommunen og Statsforvalteren. Private borgere som har interesse i saken, har ikke noen rådighet over denne og ikke status som parter i saksbehandlingen. De kan ikke trekke klagen eller be om saksbehandlingen settes i bero. Og hvis kommunestyret har sendt lovlighetsklagen til Statsforvalteren, kan det heller ikke stoppe lovlighetskontrollen ved å treffe nytt vedtak i saken.

Det samme gjelder også de kommunestyremedlemmene som satte fram lovlighetsklagen. De kan ikke trekke klagen når den er tatt under behandling av kommunestyret og eventuelt blitt oversendt til Statsforvalteren. Men i [kommuneloven § 27-3 tredje avsnitt](#) er det en bestemmelse om at Statsforvalteren kan begrense sin kontroll «til de anførsler som er tatt

opp i saken», noe som også må bety at hvis disse folkevalgte trekker sine innsigelser, kan Statsforvalteren vurdere om dette fortsatt er forhold som det er grunn til å undersøke nærmere.

Statsforvalteren har plikt til å ta stilling til om vedtaket var lovlig, også der vedtaket senere måtte bli uaktuelt, for eksempel fordi kommunestyret har skiftet mening, etter nyvalg eller av andre grunner. Dette fordi en slik lovlighetskontroll kan være viktig å få gjennomført av hensyn til senere saker der det måtte oppstå tilsvarende spørsmål.

(4) Ved forvaltningsklage etter [forvaltningsloven § 28](#) kan klageinstansen – her Statsforvalteren – prøve ikke bare om vedtaket er lovlig, men etter [forvaltningslovens § 34 andre avsnitt, første setning](#), også «prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter». Det betyr at det skal gjennomføres en ny fullstendig saksbehandling, riktignok med utgangspunkt i det første vedtaket og det som er fremkommet eller anført i forbindelse med dette. Det er med andre ord ikke bare tale om en etterfølgende kontroll av det vedtaket som ble truffet, men om en fullstendig ny vurdering på fritt grunnlag av saken slik den nå fremstår. Klageinstansen «skal vurdere de synspunkter som klageren kommer med, og kan også ta opp forhold som ikke er berørt av ham» (andre setning). Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling ([forvaltningsloven § 34 siste avsnitt](#)).

I [forvaltningsloven § 34](#) er det imidlertid en særlig regel for saker der et statlig organ overprøver et kommunalt vedtak. Klageinstansen skal da «legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønn». Dette vil etter alt dømme være et tungtveiende hensyn ved vurderingen av klagen over kommunestyrets vedtak om adgang til å kreve betaling for adgang til området og om områdereguleringen. Det er derfor nærliggende å tro at behandlingen av denne klagen vil være begrenset til en lovlighetskontroll, men da også med saksbehandlingen og av om vedtakene bygger på en saklig begrunnelse.

Inntil Statsforvalteren har truffet vedtak i klagesaken, er det som alminnelig regel stadig kommunestyrets vedtak som gjelder, men kommunestyret eller statsforvalteren kan treffe vedtak om at kommunestyrets vedtak ikke skal tre i kraft før klagesaken er ferdigbehandlet, se [forvaltningsloven § 42](#) første setning: «Underinstansen, klageinstans eller annet overordnet organ kan beslutte at vedtak ikke skal iverksettes før ... klagen er avgjort».

(5) Ved siden av reglene om forvaltningsklage har forvaltningsloven også en bestemmelse i [§ 35](#) om «omgjøring av vedtak uten klage». Dette er ikke en regel som forbyr et forvaltningsorgan å skifte mening og treffe et nytt vedtak som avviker fra et tidligere. Det er en bestemmelse som setter skranke for adgangen til å treffe vedtak som opphever eller endrer et tidligere vedtak, mao. fjerner eller endrer rettsvirkningene av dette vedtaket, ikke bare endrer rettssituasjon med virkning fremover, uten endre det første vedtaket.

Dette kan være aktuelt særlig i to situasjoner.

Den ene er der det opprinnelige vedtaket er ugyldig. Da er det en alminnelig forvaltningsmessig plikt for det organet som traff vedtaket, til å rette opp feilen, enten ved å oppheve vedtaket fullstendig, eller ved å treffe et nytt som er gyldig. Samme adgang – og plikt – til å omgjøre har da organet som er klageinstans for vedtaket, altså her Statsforvalteren.

Det andre er hvis endringen av vedtaket «ikke er til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser». Men hvis statlig organ er klageinstans for et kommunalt vedtak, er det bare kommunen selv som kan endre et vedtak på denne måten. I motsetning til det som gjelder hvis det er på det rene at vedtaket som er truffet er ugyldig, er det ingen plikt til å

ta opp til vurdering om vedtaket skal omgjøres, heller ikke om noen som er part i saken, ber om det.

Kommer en slik anmodning, er det opp til lederen for det aktuelle organet, altså her ordføreren, å ta stilling til om sak om slikt vedtak skal settes på saklisten til organet. Alternativt kan en tredel av medlemmene i kommunestyret kreve saken satt på saklisten til neste møte.

I vår sammenheng er det så vidt jeg forstår spørsmål ny vurdering av to vedtak, bompengtillatelsen og områdeplanen, som i begge tilfeller vil være til fordel for grunneier. Det er da ingen rettslige skranker for slike endringer, med den ene begrensning at eventuelle nye vedtak ikke vil ha tilbakevirkende kraft.

Det forhold at de to tidligere vedtakene nå er til behandling hos Statsforvalteren etter lovlighetsklage og forvaltningsklage, endrer ikke på dette. Hvis utfallet av klagebehandlingen blir at vedtakene, eller ett av dem, anses som ugyldig, bortfaller disse, og kommunestyret må treffe nye eller nytt vedtak hvis det ikke allerede har gjort det mens klagesaken pågikk. Et nytt realitetsvedtak fra Statsforvalteren utover eventuell oppheving av de kommunale vedtakene, er neppe aktuelt. Dette er vedtak der det lokale, demokratisk styrte, forvaltningsskjønnet vil være sentralt. Og det skal altså normalt ikke overprøves av Statsforvalteren.

En lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører

Kommunal Rapport 04.12.2023, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan noen andre enn ordføreren være kommunens rettslige representant?

SPØRSMÅL: Kommunen ble saksøkt og dømt, men kommunen påanket dommen. I den videre behandlingen av saken i kommunestyret mente opposisjonen at ordfører i for stor grad talte saksøkers sak og ikke ivaretok kommunens interesser godt nok. De la derfor fram et forslag i kommunestyret om at tre andre representanter skulle være kommunens rettslige representant i den videre behandlingen av saken. Det var blant annet avtalt en kommende rettsmekling.

Har kommunestyret anledning til å fatte et slikt vedtak, så lenge det alltid er «kommunen ved ordføreren» som blir stevnet?

SVAR: Dette er et komplisert og vanskelig spørsmål med flere lag.

Utgangspunktet er bestemmelsen i [kommuneloven § 6–1](#) andre avsnitt der det fastslås at «Ordføreren er rettslig representant for kommunen eller fylkeskommunen og underskriver på kommunens eller fylkeskommunens vegne hvis ikke myndigheten er tildelt andre».

Siste del av det siterte – «underskriver på kommunens [...] vegne» – går på evne til å forplikte kommunen ved avtale eller lignende. Det er en bestemmelse om såkalt «rettslig legitimasjon» – det vil si evne til å binde kommunen også der det ikke foreligger noe gyldig kommunalt vedtak i spørsmålet. Dette er i seg selv et vanskelig og til dels usikkert spørsmål, men er ikke problemstillingen her. Det må avgjøres ut fra den forvaltningsrettslige eller kontraktsrettslige ugyldighetslære, avhengig av disposisjonens karakter. Se nærmere om denne problemstillingen mer generelt ved kompetanseoverskridelser, Markus Hoel Lie, *Kommunalrettslig representasjon*, Oslo 2011, og Oddvar Overå i Overå og Bernt, *Kommuneloven 2018 med kommentarer*, Oslo 2019, s. 107–114 (note 3). Spørsmålet ovenfor går derimot på første del av setningen som er sitert; bestemmelsen om at ordfører er «rettslig representant for kommunen», hva dette innebærer, og om ordfører kan fratas denne oppgaven i den aktuelle ankesaken.

Det er her tale om en lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører. Denne funksjonen som rettslig representant og den som underskriver på kommunens eller fylkeskommunens vegne, medfører ikke i seg selv noen kompetanse til å treffe vedtak eller inngå bindende avtale.

Å være «rettslig representant» betyr ganske enkelt å være den «som tar imot forkyndelser og meddelelser» i rettssaker ([domstoloven § 191](#) første avsnitt, jf. [tvisteloven § 2–5](#) første avsnitt).

Tvisteloven § 2–5 er det også en bestemmelse om at den som i denne egenskap er stedfortreder – altså her ordføreren – kan «delegere adgangen til å opptre som stedfortreder til en annen person som er tilsatt i rettssubjektet eller tilknyttet den delen av virksomheten som søksmålet gjelder».

Det betyr at ordfører – men bare ordfører selv – kan utpeke en annen person til å opptre på vegne av kommunen i en rettssak. Men dette er da et delegeringsvedtak – en tildeling av fullmakt til å opptre på *vegne av ordføreren* – noe som forutsetter at den som opptre på vegne av kommunen, kan instrueres av ordfører og skal opptre lojalt overfor de signaler denne gir.

Denne lovbestemte kompetansen til å opptre på vegne av kommunen er altså knyttet til rettssaker. Det som skjer i under rettergangen, bestemmer grunnlaget for og rammene for innholdet av rettens avgjørelser, både når det gjelder gjennomføringen av rettssaken og for rettens dom eller kjennelse.

Ordfører eller annen stedfortreder er bundet av og forventes å opptre lojalt overfor kommunestyrets vedtak og signaler, men det vil ikke være mulig å gjøre innsigelser mot utfallet av en rettssak på det grunnlag at ordfører ikke har opptrådt i ønske med kommunestyrets ønsker.

Dette gjelder også der det blir spørsmål om å avslutte rettssaken med et *rettsforlik*, enten etter reglene om mekling i rettsmøte eller kontakt med partene under sakens gang, etter [tvisteloven § 8-2](#), eller som resultat av rettsmekling etter [tvisteloven §§ 8-3 til 8-6, se § 8-5 nr. 6](#).

Ordfører, eller den som opptrer på vegne av hen, kan inngå et bindende rettsforlik som avslutter saken og får samme virkning som en dom, se [§ 19-12](#). Dette gjelder, sies det i forarbeidene til tvisteloven (Ot.prp. nr. 51, 2004–2005 s. 371), også der det er gitt instruks om ikke å inngå forlik, eller å forelegge forliket for øverste ansvarlige organ: «Blir instruksen overtrådt, vil det imidlertid ikke hindre at parten blir bundet av forliket».

Under rettssaken forventes ordfører å opptre lojalt overfor kommunestyrevedtaket som nå overprøves rettslig. Men hen er ikke avskåret fra å gi uttrykk for sitt personlige syn på saken under rettssaken, så lenge hen ikke gir inntrykk av å tale på vegne av kommunestyret. Her vil det da være opp til motparten å innkalle vitner eller på andre måter dokumentere avvikende syn på saken og de faktiske forhold.

Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett

Kommunal Rapport 11.12.2023, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hva gjør man når man ikke klarer å danne et flertall for budsjettforslaget?

SPØRSMÅL: I disse dager pågår budsjettforhandlinger i landets kommuner, og vi hører om problemer med å samle et flertall for vedtak for 2024. Hva gjør man, og hva kan man gjøre, i en slik situasjon?

SVAR: Årsbudsjettet er grunnmuren og rammen for all virksomhet i kommunen eller fylkeskommunen. Når det er vedtatt, er det, sies det i [kommuneloven § 14-5](#), «bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnede organer». I det ligger at det ikke skal brukes mer penger enn det som er bevilget i budsjettet, og ikke til andre formål enn det som er angitt der. Det eneste unntaket er «utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta», med andre ord for å oppfylle lovfestede krav til tjenestene eller rettslig bindende kontraktsforpliktelser.

Ved «den endelige avstemningen» ved behandlingen av forslag til årsbudsjett skal det stemmes over hvert enkelt fremsatt forslag som helhet ([kommuneloven §11-9 siste avsnitt](#)). Det betyr at avstemninger under saksbehandlingen over forslag til enkeltposter bare er «prøvevoteringer» for å kartlegge oppslutningen om disse, uten noen rettslig betydning. Det er bare endelig votering over forslag til årsbudsjettet som helhet som teller.

Som alminnelig regel skal vedtak i kommunale organer treffes «med flertallet av de avgitte stemmene». Det betyr at man må votere over de fremsatte forslagene i en sak hver for seg, og hvis ingen av disse får flertall, har man ikke noe vedtak. ([kommuneloven § 11-9, andre avsnitt](#)). Men kommuner og fylkeskommuner har etter [kommuneloven § 14-3](#) første avsnitt plikt til å treffe vedtak om årsbudsjett før årsskiftet, og det er derfor gitt særlige regler om votering om årsbudsjettet i [kommuneloven § 11-9](#).

I første runde voterer det på vanlig måte over hvert enkelt av de fremsatte forslagene til årsbudsjett i sin helhet. Men hvis ikke noen av disse får flertall, holdes en ny votering hvor de folkevalgte må velge mellom de to forslagene som fikk størst oppslutning i første omgang. Det er da ikke adgang til stemme imot begge, og heller ikke til å stemme blankt, se [kommuneloven § 8-1](#) siste avsnitt.

Det betyr at det kan bli vedtatt et budsjett som ikke har tilslutning fra et flertall i kommunestyret eller fylkestinget, men som likevel vil være en bindende ramme for virksomheten i kommunen eller fylkeskommunen i året som kommer hvis ikke det senere treffes vedtak om endring av budsjettet etter de samme reglene.

Dette vedtatte budsjettet binder da både administrasjon og folkevalgte, også kommuneråd eller fylkesråd under parlamentarisk styringsform i hele det kommende år, hvis ikke man klarer å fremskaffe et flertall for endringer som innarbeides i et revidert budsjett.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

19.12.2023

Saknr

55/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/602 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar vedlagte referatsaker til orientering.

Vedlegg

Aktuelle kurs for kontrollutvalget

NKRF kontrollutvalgskonferanse 2024

Riksrevisjonen - Utnyttelse av IT-systemer på sykehus

Teknisk beregningsutvalg (TBU) anbefaler kommuner med store buffere å bruke av pengene.

Saksopplysninger

Følgende referatsaker legges frem for utvalget til orientering:

1. Aktuelle kurs for kontrollutvalget
2. NKRF kontrollutvalgskonferanse 2024
3. Riksrevisjonen - Utnyttelse av IT-systemer på sykehus
4. Teknisk beregningsutvalg (TBU) anbefaler kommuner med store buffere å bruke av pengene

Konklusjon

Kontrollutvalget kan ta vedlagte referatsaker til orientering.

Aktuelle kurs for kontrollutvalget

Regionsamling for kontrollutvalg 2024

i regi av Konsek Trøndelag IKS

Røros: mandag 15. januar

Trondheim: tirsdag 16. januar

Steinkjer: onsdag 17. januar

Mosjøen: torsdag 18. januar

Les invitasjonen [her](#)

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2024

31. januar – 1. februar 2024

Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen

Påmeldingsfrist: 14.12.2023

Les programmet [her](#)

FKTs Kontrollutvalgslederskolen del 2

5. – 6. februar 2024

Clarion Oslo Airport, Gardermoen

Påmeldingsfrist: 4. januar

Les programmet [her](#)

FKTs Fagkonferansen for kontrollutvalg

4. – 5. juni 2024

Quality Airport Hotel, Gardermoen

Les programmet [her](#)

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2024

[Tilbake til kursoversikten](#)

Nøkkelforo

Fra/til	31.1–1.2
Påmeldingsfrist	14.12
Pris	Kr 8 450 eks. mva. med overnatting (inkl. frokost og middag) (ikke-medl.: kr 8 950 eks. mva.) Kr 6 525 eks. mva. uten overnatting (ikke-medl.: kr 7 025 eks. mva.) Kr 1 322 eks. mva. for overnatting (inkl. frokost) fra 30. til 31. januar 2024
Sted	Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen
Varighet	31.1.: 10.00 - 17.00 1.2.: 09.00 - 13.00

Vi har gleden av å invitere til NKRFs 20. Kontrollutvalgskonferanse 31. januar - 1. februar 2024 og som vanlig i The Qube på Gardermoen.

Fra den første konferansen i 2005 med ca. 300 deltakere har dette årlige arrangementet vokst betydelig og etablert seg som det viktigste og største treffpunktet for kontrollutvalgene i kommunal sektor. Deltakerrekorden er fra 2020 med ca. 800 deltakere.

Målgruppe

Ledere og medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, revisorer, ordførere, kommunedirektører og ellers alle med interesse for kontroll, revisjon og tilsyn i kommunal sektor.

Program

Onsdag 31. januar 2024

09.00: Registrering

10.00: Velkommen

- Konferansier Håkon Haugsbø og daglig leder Rune Tokle, NKRF

10.10: Åpning

- Annonseres senere

10.30: Pause

10.50: Derfor er habilitet så viktig

- Geir Lippestad, advokat Lippestadadvokatene

- Annonseres senere

11.50: Pause

12.10: Kontrollutvalgsleder i fire år – slik gjorde jeg det

- Bård Hoksrud, tidligere leder av kontrollutvalget i Bamble

12.25: Kontrollutvalgsleder de neste fire år - slik skal jeg gjøre det

- Hedda Foss Five, nyvalgt leder av kontrollutvalget i Skien

12.40: Viktigheten av kontrollutvalget sett fra KS' side

- Martin Skramstad, seniorrådgiver i KS

12.50: Samtale

13.10: Lunsj

14.10: Forvaltningsrevisjon av bærekraft i kommunene

- Øyvind Nordbrønd Grøndahl, avdelingsleder for forvaltningsrevisjon i Romerike revisjon IKS

14.55: Pause

15.15: Slik var personopplysningssikkerheten i kommunene

- Kristine Stenbro, fagdirektør i Datatilsynet
- Camilla Nervik, seksjonssjef i Datatilsynet

16.00: Pause

16.20: Tillit er demokratiets lim

- Annonseres senere

17.00: Slutt for dagen

Torsdag 1. februar 2024

09.00: Hvordan kan kommunene bidra til vår nasjonale sikkerhet?

- Annonseres senere

09.45: Pause

10.05: Ekstremværet Hans – var det bare en forsmak? Hva må kommunene forberede seg på?

- Frode Longva, assisterende direktør i CICERO Senter for klimaforskning
- Torild Fagerbekk, avdelingsdirektør, avdeling for samferdsel, plan og miljø i KS

11.00: Pause

11.20: Menneskerettigheter i kommunene

- Vidar Strømme, fagdirektør i Norges institusjon for menneskerettigheter
- Eivind Digranes, rådgiver Norges institusjon for menneskerettigheter

12.05: Pause

12.25: Kontrollutvalgets betydning for ivaretagelse av demokratiet

- Jan Erik Røsvik, politisk redaktør i Sunnmørsposten

13.00: Lunsj

Minikurs – valgfrie tilbud parallelt med hovedprogrammet [OBS krever særskilt påmelding - begrenset antall plasser]

Målgruppe: Nye ledere og medlemmer av kontrollutvalget

Onsdag 31. januar 2024 kl. 14.10 – 17.00:

A. Kontrollutvalgets formål, rolle og oppgaver, herunder kort om regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

- Bjørn Bråthen, seniorrådgiver i NKRF
- Knut Erik Lie, seniorrådgiver i NKRF
- Ellen Lange, seniorrådgiver i NKRF

Torsdag 1. februar 2024 kl. 10.05 – 11.00:

B. Lederrollen i kontrollutvalget

- Ragnhild Aashaug, seniorrådgiver i Konsek Trøndelag AS og nestleder i NKRF, tidligere ordfører i Tolga
- Bjørn Tømmerdal, daglig leder i Sunnmøre Kontrollutvalsekretariat IKS, tidligere ordfører i Ålesund

Torsdag 1. februar 2024 kl. 11.20 – 13.00:

C. Forstå det kommunale regnskapet

- Inger Anne Ankersen, daglig leder i Viken kommunerevisjon IKS og medlem av styret i Foreningen for god kommunal regnskapsskikk
- Knut Tanem, oppdragsansvarlig revisor i Revisjon Midt-Norge SA, medlem av NKRFs revisjons- og regnskapskomite og medlem av Fagkomiteen i Foreningen for god kommunal regnskapsskikk

Det tas forbehold om endringer i programmet. (sist oppdatert: 15. november 2023).

Etterutdanning:

- 11 timer iht. NKRFs krav til etterutdanning

Påmeldingsskjema

Selskap/enhet	<input type="text"/>
Fakturaadresse	<input type="text"/>
Postnummer	<input type="text"/>
Poststed	<input type="text"/>
Ressursnr. e.l. (som ref. på faktura)	<input type="text"/>
	☐ Er medlem i NKRF
Epost, kopimottaker	<input type="text"/>

Deltakere

Deltaker #1

Fornavn	<input type="text"/>
Etternavn	<input type="text"/>
Epost	<input type="text"/>
Mobil	<input type="text"/>
Fødselsår	<input type="text"/>
Tilleggsopplysninger	<input type="text"/>
Minikurs A (valgfritt)	Velg ... <input type="button" value="v"/>
Minikurs B (valgfritt)	Velg ... <input type="button" value="v"/>
Minikurs C (valgfritt)	Velg ... <input type="button" value="v"/>
Ønsket deltakelse	Velg ... <input type="button" value="v"/>

NKRF – kontroll og revisjon i kommunene, Haakon VIIs gate 9, Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo, Telefon: [23 23 97 00](tel:23239700),
Epost: post@nkrf.no

[Personvernerklæring](#) | [Tilgjengelighetserklæring](#) | © NKRF 2023

Utnyttelse av IT-systemer på sykehus

Dokument 3:6 (2023–2024)

Nye IT-systemer – deriblant Helseplattformen – fungerer ikke som de skal for leger og sykepleiere. Det kan gå utover pasientsikkerheten. Leger og sykepleiere skal bruke tiden sin på å behandle pasienter, ikke på dobbeltregistrering og dobbeltrapportering i tungvinte IT-systemer.

Les informasjon om undersøkelsen [her](#)

Les rapporten [her](#)

Teknisk beregningsutvalg (TBU) anbefaler kommuner med store buffere å bruke av pengene.

Kommunal Rapport 27.11.2023

Det kommer fram i en fersk [rapport fra TBU](#).

– Kommuner med store disposisjonsfond bør vurdere om fondene er større enn nødvendig, og om det er rom for å redusere gjelden og/eller øke egenfinansieringen av investeringer ved å bygge ned disposisjonsfondene, skriver TBU i rapporten.

Utvalget peker på at kommunenes buffere nå har økt til historisk høye nivåer. [Ved utgangen av 2022 var disposisjonsfondene til kommuner og fylkeskommuner på 99 milliarder kroner.](#) Dette forklares med gjentatte år med høy merskattevekst og gode driftsresultater.

– For kommunesektoren samlet er trolig disposisjonsfondene nå større enn det som er nødvendig for å skjerme tjenestetilbudet fra midlertidige negative sjokk, skriver TBU.

Må håndtere sjokk

TBU har samtidig vurdert om det skal anbefale et tallfestet nivå for disposisjonsfond, slik utvalget gjør med netto driftsresultat.

Utvalget har imidlertid kommet fram til at det ikke vil anbefale et tallfestet nivå for disposisjonsfond, blant annet fordi det anbefalte nivået vil måtte variere over tid og mellom kommuner.

TBU kommer likevel med en klar anbefaling om hvor store kommunenes buffere bør være.

– Disposisjonsfondet bør være stort nok til at kommunen er i stand til å håndtere midlertidige negative sjokk med en varighet på opptil 2–3 år, og at fondene tæres på i møte med slike sjokk, står det i rapporten.

Kan bruke av sparegrisen

Selv om størrelsen på disposisjonsfondene varierer mellom kommuner, peker utvalget på at et flertall av kommunene har store fond og få har akkumulert merforbruk.

– Mange kommuner står dermed godt rustet for å håndtere usikkerhet og kan tære på de oppsparte midlene ved uforutsette negative hendelser. Disposisjonsfondene gir også rom for å redusere gjeldsopptak eller foreta investeringer, og gir således mange kommuner større økonomisk handlemfrihet enn det som følger av veksten i frie inntekter i årene fremover, skriver TBU i rapporten.

I 2022 hadde 50 kommuner (14 prosent) disposisjonsfond som er under 5 prosent av driftsinntektene. 76 prosent av kommunene hadde et disposisjonsfond på over 8 prosent av driftsinntektene 2022. De minste kommunene hadde de største disposisjonsfondene, tilsvarende rundt 25,6 prosent av de årlige driftsinntektene, ifølge rapporten.

Tegn til stabilisering

Når det gjelder netto driftsresultat for kommunesektoren, forventer TBU at denne blir rundt 1 prosent av inntektene i 2023. Utvalget baserer dette på informasjon som KS har innhentet fra et utvalg kommuner og fylkeskommuner i løpet av høsten.

– De fleste kommuner og fylkeskommuner har imidlertid tilstrekkelige disposisjonsfond til å kunne dekke eventuelle negative netto driftsresultater, skriver TBU.

Gjeldsgraden i kommunesektoren har vært økende, men ifølge TBU er det nå tegn til stabilisering. Et høyt gjeldsnivå gjør at kommunesektorens økonomi blir mer sårbar for renteøkninger og lavere inntektsvekst.

Norges Bank har de siste to årene økt styringsrenten fra null til 4,25 prosent. Det ligger også an til at styringsrenten settes ytterligere opp i desember. Dette vil imidlertid ikke påvirke kommunesektoren i like stor grad, ifølge TBU.

– Hvis rentenivået kommunesektoren står overfor hadde økt i takt med styringsrenten, ville netto renteutgifter på tre år kunne øke med 12 milliarder kroner eller tilsvarende 2,4 prosent av frie inntekter. Tidsforsinkelser og fastrentelån bidrar til at økningen trolig blir klart mindre enn det, skriver TBU.

Effektivisering og innovasjon

TBU benytter også anledningen til å gjenta behovet for effektivisering og innovasjon i kommunal og fylkeskommunal tjenesteproduksjon. TBU mener dette vil bidra til en bedre utvikling i tjenestetilbudet enn det som følger av inntektsveksten.

Utvalget minner om at handlingsrommet i finanspolitikken vil bli redusert i årene fremover, og peker på at:

- inntektene på statsbudsjettet vil vokse saktere som følge av at veksten i arbeidsstyrken flater ut og at veksten i Statens pensjonsfond utland vil avta etter hvert som petroleumsinntektene går ned.
- utgiftene vokser raskere som følge av flere eldre.
- krigen i Ukraina har medført bred politisk enighet om at sikkerhet og forsvar bør prioriteres høyere enn tidligere.

Også staten får en påminnelse om å gjøre sitt for å styrke den lokale handlefriheten, ved «å fjerne uhensiktsmessige reguleringer av ressursbruken i kommuner og fylkeskommuner og unngå å innføre nye.

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

19.12.2023

Saknr

56/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/602 - 3

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Saken erstatter det som tidligere ble omtalt som "eventuelt"

Eksempel på tema som kan tas opp:

- Deltagelse på kurs/konferanse.
- Endring av møtedato eller møtested
- Forhold i kommunen som medlemmene har behov for å drøfte.
- Ønske om orientering knyttet til et saksområde fra kommunedirektør eller sekretariatet i et fremtidig møte.

Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet, dette for at møteleder skal kunne planlegge gjennomføringen av møtet leder, spesielt med tanke på varighet for møtet.

Godkjenning av møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Åfjord kommune

Møtedato

19.12.2023

Saknr

57/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/602 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget godkjenner møteboka fra kontrollutvalgets møte, den 19.12.2023.

Saksopplysninger

Møteprotokollen stadfester at alle vedtakene og protokollføring for hver sak er i samsvar med saksbehandlingen for den aktuelle saken.

Vurdering og konklusjon

Utvalget oppfordres til å lese gjennom protokollen for å påpeke feil og mangler, som rettes opp av sekretariatet. Utvalget oppfordres deretter til å godkjenne møteprotokollen.